

середню освіту у визначених Переліком № 10 державних, а також у комунальних закладах вищої освіти [5].

Ще до сьогодні триває процес передачі місцевій владі майна ПТНЗ – поки що він затягується, оскільки подані уряду документи, необхідні для зміни власника, не відповідають визначеним вимогам. Зокрема, вони не гарантують, що майно навчальних закладів не буде передане у приватні руки.

Література:

1. Бюджет освіти і науки 2018: що прийняв парламент URL: <https://cedos.org.ua/uk/articles/biudzh-et-osvity-ta-nauky-2018-shcho-pryiniav-parlament> (дата звернення 15.10.2018 р.).

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. *Відомості Верховної ради України*. 2010. № 50-51. 572 с.

3. Звіти про виконання Державного бюджету України у 2013-2017 рр., представлені Державною казначейською службою України. URL: <http://www.treasury.gov.ua> (дата звернення: 15.10.2018).

4. Семененко А. Фінансування ВНЗ у 2018 р. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/budget-13-byudzh-et-byudzh-etnyj-process-planirovanie-primenenie-kekr-54-finansirovanie-vuzov-v-2018-godu> (дата звернення 15.10.2018 р.).

5. Станкус Т. Фінансове забезпечення закладів освіти під призмою нового Закону про освіту. URL: <https://goo.gl/QjVsRD> (дата звернення: 16.10.2018).

Слободян Віталій Іванович

ст. гр. Фзм-21, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор І.П.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Розгалужена система соціальних зобов'язань стала однією з перших ознак цивілізованого суспільства, невід'ємним його атрибутом. Соціальні витрати держави є одним із важливих факторів, який визначає рівень життя населення й добробут найменш забезпечених його верств. Сьогодні захищеними статтями видатків централізованих фондів розвинутих країн є переважно видатки соціального характеру. Оптимізація і поступове зростання цих видатків є пріоритетною політикою і нашої країни, що вказує на виняткову роль соціальної функції держави. Важливим моментом у реалізації соціальної функції держави повинно стати встановлення державних мінімальних стандартів, які мають зафіксувати

ту межу, нижче за яку показники обсягу та якості соціальних послуг і гарантій, що надаються державою населенню, не повинні опускатись.

У багатьох випадках, коли ставиться питання про недофінансування державних соціальних зобов'язань, розміри якого свідчать про невідповідність цих зобов'язань реальним фінансовим можливостям держави, точаться дискусії щодо необхідності згортання (скорочення) або відміни конкретних соціальних програм.

Основною складовою бюджетного фінансування соціальної сфери є соціальний захист населення, адже питома вага зазначених видатків у структурі видаткової частини державного і місцевих бюджетів України у 2017 р. становила 28,7%, а серед видатків на соціальну сферу – 54,2% [1]. Формування соціального захисту населення в Україні відбувається відповідно до європейської моделі домінування соціальних послуг та соціальної роботи, спрямованих на підтримку найбільш соціально вразливих категорій громадян, що опинилися у складних життєвих обставинах. При цьому запровадження пільг, соціальних та компенсаційних виплат виходить за рамки конституційних стандартів, оскільки перелік категорій одержувачів різних видів соціального захисту суттєво розширених. Це призводить до значного навантаження на Державний бюджет України, розмивання соціальної функції держави та втрат адресності соціального захисту, що певною мірою суперечить положенням Конституції України [2, с. 9].

Постатейний аналіз видатків державного і місцевих бюджетів України за останні роки дав можливість зробити висновок про те, що у структурі видатків державного бюджету на соціальний захист і соціальне забезпечення найбільшу частку займають видатки на соціальний захист пенсіонерів (94% у 2017 р., абсолютний приріст цього показника за останні три роки склав 2,2%), а у структурі місцевих бюджетів – видатки на соціальний захист сім'ї, дітей та молоді (63,1% у 2017 р., абсолютний приріст цього показника за останні три роки склав 4,5%) [1].

Необхідно відмітити, що в Україні при бюджетному фінансуванні за функцією «соціальний захист і соціальне забезпечення» не враховуються усі видатки державного і місцевих бюджетів за даним напрямом, адже багато з них у вигляді соціальних послуг населенню включаються до видатків бюджетів на житлово-комунальне господарство, освіту, охорону здоров'я та інші. Зважаючи на вище зазначене, обсяг бюджетного фінансування соціального захисту і соціального забезпечення населення є суттєво більшим.

Підсумовуючи, зазначимо, що бюджетне фінансування соціального захисту населення в Україні не позбавлене істотних недоліків, а тому в даному контексті на нашу думку необхідно здійснити ряд заходів, а саме:

– бюджетне фінансування соціального захисту населення повинно здійснюватись не хаотично, а відповідно до Державної програми соціально-економічного розвитку країни;

– вдосконалити порядок бюджетного планування та прогнозування видатків бюджетів різних рівнів на соціальний захист з метою наближення до реальних показників його фінансового забезпечення;

– необхідно переглянути набори продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг для основних соціально-демографічних груп населення, адже на їх основі визначається розмір прожиткового мінімуму, який повинен переглядатися кожні п'ять років. При цьому в затверджених нормах взагалі не враховані окремі життєво необхідні витрати, зокрема, на послуги охорони здоров'я, освіти, оздоровлення, що є переважно платними. У цьому контексті на сучасному етапі державотворення ключовими завданнями механізму бюджетного планування і прогнозування видатків на сферу соціально-культурних послуг має стати зниження соціальної нерівності, відновлення активної позитивної динаміки доходів громадян та якісне надання суспільних послуг.

– з метою якісного надання державою соціальних послуг населенню потрібно переглянути розрахунки видатків на соціальний захист на підставі нормативів бюджетного забезпечення, які не мають належного наукового обґрунтування;

– впровадження схем фінансування соціального захисту, які передбачають зв'язок між обсягами видатків та результатами надання суспільних послуг;

– скорочення переліку видів соціальних пільг в поєднанні з введенням обов'язкової перевірки доходів заявника при їхньому призначенні. Замінити пільги соціального призначення на систему адресних грошових допомог, що найбільше відповідає критерію соціальної справедливості та матиме позитивні економічні наслідки.

Література:

1. Звіти про виконання Державного і місцевих бюджетів України у період 2014–2017 рр., подані Державною казначейською службою України. URL: <http://www.treasury.gov.ua> (дата звернення 10.10.2018).

2. Лободіна З. Бюджетне фінансування соціального захисту в Україні. *Вісник THEU*. 2014. Вип. 3. С. 7–19.